

Andrzej Kosiorek

Sochaczew - Poświętne, woj. skierniewickie

Informator Archeologiczny : badania 14, 218-219

1980

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

SKARSZEWY
woj. gdańskie

PP Pracownie Konserwacji
Zabytków
Pracownia Archeologiczno-
Konserwatorska
Oddział w Warszawie

Badania prowadziła mgr Martyna Milewska.
Finansował WKZ w Gdańsku. Piąty sezon
badań. Zamek średniowieczny /od końca XIII w./.

Kontynuowano badania terenu otaczającego zachowany budynek zamkowy. We wschodniej części dziedzińca odsłonięto negatyw fundamentu średniowiecznego muru obronnego oddzielającego zamek od miasta. Stanowi on kontynuację linii przebiegu muru odsłoniętego w poprzednich sezonach. Z zasypiska w miejscu po rozebranych zapewne w wieku XVII fundamentie uzyskano bogaty zbiór kafli płytowych, naczyń glinianych, polewanych oraz majolikowych.

W rejonie południowo zachodniego stoku skarpy zamkowej odsłonięto kamienny fundament prostokątnej wieży dostawionej do południowo-zachodniej ściany zamku. Wieża ta, o wymiarach 15 x 7 m, zbudowana była w średniowieczu, jednak później niż budynek zamku, a więc przypuszczalnie w XV wieku. Rozebrana zaś została wedle źródeł pisanych w roku 1772. Eksploracja wykopów w rejonie wieży dostarczyła wielu interesujących znalezisk średniowiecznych /ułamki naczyń glinianych, przedmioty żelazne/ jak i nowożytnych /fragmenty naczyń polewanych, majolikowych, szklanych, kafli miskowych, wyroby żelazne, fajki holenderskie, kościane oprawki sztuców/.

Materiały zabytkowe i dokumentacja badań znajdują się w Pracowni Archeologiczno-Konserwatorskiej PP PKZ O/Warszawa.

Badania zostały zakończone.

SOCHACZEW-Poświętne
woj. skierniewickie

Konserwator Zabytków
Archeologicznych
Biuro Badań i Dokumentacji
Zabytków
w Skierniewicach

Badaniami kierował mgr Andrzej Kostorek.
Finansowało Biuro Badań i Dokumentacji
Zabytków w Skierniewicach. Pierwszy sezon
badań. Zabudowa przykościelna /2 poł. XIV w.-
1 poł. XV w./.

Na terenie Poświętne - według źródeł historycznych i archeologicznych /badania R. Jakimowicza i K. Musianowiczowej/ - miał istnieć kościół farny zbudowany w XV wieku, zniszczony przez Prusaków w 1794 r.

Ponadto Rocznik Świętokrzyski, Nowy /XV w./ wspomina, że w XII wieku istniała tu kaplica pw. Św. Trójcy, w której rzekomo miał umrzeć Bolesław Krzywousty.

W związku z prowadzonymi w Sochaczewie pracami kanalizacyjnymi na w/w terenie oraz przypadkowym odsłonięciem i zniszczeniem fragmentu bliżej nieokreślonego muru, rozpoczęto badania ratownicze.

Założono 10 wykopów sondażowych o łącznej powierzchni 98 m² oraz wykop główny /03 - 72 m²/ wokół zniszczonego fragmentu muru.

Rezultatem badań jest odsłonięcie reliktyw obiektu o wymiarach 8,80 x 6,60 m i zachowanej wysokości 0,90 - 1,40 m. Grubość murów wahała się od 0,80 - 1,60 m. Obiekt posadowiony na zbitym płasku zmieszonym z gliną - bez fundamentów kamiennych - zbudowany był z cegły palcówki spojonej zaprawą wapienną o żółtawym odcieniu w nieregularnym wątku.

Charakterystyczną cechą były zlokalizowane w zachodniej ścianie 4 sklepienie kolebkowo niszowe /wysokość 0,75 m/, z których 2 zostały zniszczone w czasie prac kanalizacyjnych. Od nich prowadziły w głąb obiektu, płytkie /0,20 - 0,30 m/ prostokątne komory /wymiały 3,80 x 0,80 m/. Dwie z nich posiadały w połowie długości posadzkę ceglana.

W chwili obecnej trudno jest jednoznacznie określić funkcję obiektu - być może cegielnia przykościelna /?/. Natomiast na podstawie pomiarów cegły jego budowę można wstępnie datować na 2 poł. XIV w. - 1 poł. XV w. Koniec użytkowania przypada prawdopodobnie na rok 1794, kiedy Prusacy zniszczyli istniejący na Poświętnem kościół farny i jego zabudowę gospodarczą. Warstw osadniczych nie udało się uchwycić ze względu na ich przemieszanie i liczne wkopy współczesne m.in. dół po wapnie.

W trakcie badań odkryto ponadto pozostałość po cmentarzu założonym na miejscu zniszczonego kompleksu kościelnego w XIX wieku. Stanowiły go szkielety ludzkie ułożone prawdopodobnie w drewnianych trumnach /zbutwiałe szczątki drewna wokół szkieletów/ bez wyposażenia.

Na materiał ruchomy składały się bardzo liczne fragmenty ceramiki z polewą i bez, fragmenty kafli z przewagą polewy zielonej, fragmenty butelek szklanych oraz fragmenty żelaznych okuć m.in.: drzwi. Materiał ten charakteryzuje zróżnicowanie chronologiczne /XIV-XIX w./. Do ciekawszych znalezisk zaliczyć należy monetę Augusta II Sasa.

Po zakończeniu badań wykopy zasypano zaznaczając przybliżony zarys obiektu. W chwili obecnej trwają prace nad całościowym opracowaniem wyników.

Badania będą kontynuowane.